Innspill 26/4470 til St. Melding om Villaks ,sjøørret og sjørøye- Numedalslågen
Vedtatt i Stiftelsen Kjærra Fossepark, styremøte 08.10.2026.

Vassdragsvisning i Numedalslågen!

Stiftelsen Kjærra Fossepark ønsker å utvikle et sterkere fokus på vassdragsvisning med økologisk bredde i Numedalslågen.

Kjærra Fossepark er et sted hvor forskning, forvaltning og allmenhet kan møtes og sammen bygge et best mulig kunnskapsgrunnlag om villaksen og øvrige arter i et relativt urørt større vassdrag på det sentrale Østlandet.

Veien til oppslutning om elva går gjennom at folk fatter interesse for sammenhenger i naturen. Undervisningsfasiliteter i felt der vannet renner er derfor viktig.

Vårt fokus på Numedalslågen bygger på mer enn 100 års engasjement for å ta vare på laksebestanden på den lakseførende strekningen fra Hvittingfoss til havet.

Dette være seg vassdragsregulering, vannføring, fiskesykdommer, klimaendringer fremmede arter og påvirkning fra menneskets aktivitet. Numedalslågen var et pilot vassdrag for vannforskriften allerede tidlig etter tusenårsskiftet, - et arbeid som fortsatt pågår, nå som vannområde Numedalslågen.

Gjennom de siste 40 årene har kommunen i samarbeid med stat, fylke, næringsliv og grunneiere utviklet områder Kjærra Fossepark og etablert et godt samarbeid med Klatreparken Høyt og Lavt. De lange linjene i utvikling av området bygger på samarbeid med svært mange aktører og med en god forankring med de som bor i bygda til allmenhetens nytte og glede.

Området er et sentralt visningssted i Gea Norvegica UNESCO global Geopark.

Numedalslågen har mer enn 17 fiskearter hvor laks og sjøørret står i en særstilling. Elva huser også det som regnes som Europas tetteste bestand av elvemusling. Dette er en ansvars art som Norge er forpliktet til å ha et særlig fokus på.

Blant annet derfor har Vestfold fylkeskommune gitt økonomisk støtte til å utarbeide et forprosjekt med tittel «Lakseslottet ved Kjærrafossen, et Villaksens Hus».

Forprosjektet uttrykker et bredt potensiale for en sterk og kostnadseffektiv synergi med Klatreparken Høyt og Lavt når det gjelder vassdragsvisning.

Dette vil kunne gi samfunnet en unik mulighet til å utvikle et Besøkssenter for natur med fokus på Villaks på det sentrale Østlandet.

For oss er dette logisk siden Numedalslågen gjennom Vestfold er den eneste elva på Østlandet som er et nasjonalt laksevassdrag og som renner ut i en nasjonal laksefjord, - Svennerbassenget.
Dette arealet omfatter samtidig de marine nasjonalparkene Færder og Jomfruland. Anadrome fiskearter trenger både ferskvann og havet for å overleve. Disse vannforekomstene henger derfor sammen i et økologisk samspill.

I sum kan dette danne et bilde av et anadromt triangel i Vestfold og Telemark med felles visningspunkt i Kjærra Fossepark mht. til villaks.

På 80 tallet drøftet akademia om Numedalslågen kunne bli et av flere forsknings - og referansevassdrag i Norge, - nettopp for å kunne fange opp endringer i menneskeskapte - og naturlige endringer i vassdraget gjennom lengre tidsserier med forskning. Dette forslaget stoppet i mangel på finansiering.

I dag ser vi at det nettopp er et sterkere kunnskapsgrunnlag som etterspørres.

I synergi med Klatreparken Høyt og Lavt Vestfold har forprosjektet «Lakseslottet ved Kjærrafossen, et Villaksens Hus» langt på vei avklart de praktiske mulighetene for en slik etablering.

Forprosjektet anbefaler derfor at området utvikles som et Besøkssenter for natur koblet opp mot kultur og friluftsliv, - et Besøkssenter som også inneholder fasiliteter til forskning og undervisning.

Stiftelsen Kjærra Fossepark ønsker derfor å spille dette inn i den kommende St. Melding om villaks, samt at vi også vil melde dette inn til høringen om Besøkssentre for natur som pågår fram til 31.12.26.

Stiftelsen Kjærra Fossepark håper Statsråden og departementet ser positivt på dette tilbudet. Med dette som bakteppe, ønskes Statsråden hjertelig velkommen til Kjærra Fossepark for befaring og utdypende samtaler.

Mh

Stiftelsen Kjærra Fossepark
Finn Øivind Gabrielsen — Leder
Knut Olav Omholt — Nestleder

Se vedlegg neste side

LINK Forprosjektet Lakseslottet ved Kjærrafossen, - et villaksens hus, HER
LINK, nettsiden www.kjærra.no
LINK Gea Norvegica Global UNESCO Geopark, her
LINK Vannområde Numedalslågen, her

Svennerbassenget
-En nasjonal laksfjord
Færder nasjonalpark
Jomfruland nasjonalpark
Stavern
Helgeroa
Larvik
Numedalslågen
Laksesletten ved Kjarrafossen
Nedre Fossepark
Numedalslågen
-Et nasjonalt laksevassdrag